Adroddiad i'r:	**Cabinet**
Dyddiad y Cyfarfod:	**27 Hydref 2015**
Aelod / Swyddog Arweiniol:	**Y Cynghorydd Eryl Williams**
Awdur yr Adroddiad:	**Pennaeth Cwsmeriaid a Chefnogaeth Addysg**
Teitl:	**Cynnig i gau Ysgol Llanfair DC ac Ysgol Pentrecelyn o 31 Awst 2017 ac i Esgobaeth Llanelwy agor Ysgol Gynradd Wirfoddol a Reolir Newydd, Ffrwd Deuol Categori 2, Yr Eglwys yng Nghymru o 1 Medi 2017**

---

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1 Mae'r adroddiad hwn yw rhoi gwybod i'r Cabinet am y broses sy'n rhaid ei dilyn o ganlyniad i ddiwedd y cyfnod Rhybudd Statudol a fyddai'n caniatáu penderfyniad i gael ei wneud ar y cynnig.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1 Ar ôl cwblhau cyfnod Rhybudd Statudol, mae angen gwneud penderfyniad ynglŷn â ddylid symud ymlaen i weithredu'r cynnig i gau Ysgol Llanfair DC ac Ysgol Pentrecelyn ar 31 Awst 2016 ac i Esgobaeth Llanelwy agor Ysgol Gynradd Wirfoddol a Reolir Newydd, Ffrwd Deuol Categori 2, Yr Eglwys yng Nghymru o 1 Medi 2016 Byddai'r ail gam yn gweld yr Ysgol Ardal yn cael ei chyfuno ar safle newydd yn ardal Llanfair/Pentrecelyn, yn amodol ar argaeledd tir ac addasrwydd.

2.2 Yng nghyfarfod y Cabinet ym mis Medi, cytunodd y Cabinet y gallem ymgynghori â'r Esgobaeth, 2 gorff llywodraethu Ysgol Llanfair DC ac Ysgol Pentrecelyn a Llywodraeth Cymru i edrych ar addasu'r cynnig o ran y dyddiad gweithredu; y ddwy ysgol i gau ar 31 Awst 2017 yn hytrach na 2016, a'r ysgol ardal newydd i agor o 1 Medi 2017 yn hytrach na 2016.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Yr argymhellion ar gyfer y Cabinet yw:-

(i) Ystyried canfyddiadau'r adroddiad gwrthwynebiadau

(ii) Yn amodol ar ystyriaeth o'r uchod, i gymeradwyo gweithredu'r cynnig ac addasiad arfaethedig i gau Ysgol Llanfair DC ac Ysgol Pentrecelyn o 31 Awst 2017 ac i Esgobaeth Llanelwy agor Ysgol Gynradd Wirfoddol a Reolir Newydd, Ffrwd Deuol Categori 2, Yr Eglwys yng Nghymru o 1 Medi 2017

(iii) Bod ceisiadau am gludiant dewisol i'r ysgol categori 1 agosaf, yn cael eu hystyried fesul achos, gan ddisgyblion presennol a'u brodyr neu chwiorydd yn Ysgol Pentrecelyn am weddill eu haddysg gynradd ar ôl i'r ysgol gau (o 1 Medi 2017).

4. Manylion yr Adroddiad

4.1 Cyhoeddodd y Cyngor Rybudd Statudol ar 18 Mehefin, 2015 yn rhoi gwybod i fudd-ddeiliaid am y bwriad i gau Ysgol Llanfair ac Ysgol Pentrecelyn ar 31 Awst 2016. Daeth cyfnod y rhybudd statudol o 28 diwrnod i ben ar 15 Gorffennaf 2015.

4.2 4.2 Yn unol â gofynion y cod trefniadaeth ysgolion newydd ((http://llyw.cymru/topics/educationandskills/publications/guidance/school-organisation-code/?skip=1&lang=cy) cyhoeddwyd y cynigion ar wefan Cyngor Sir Ddinbych a ger y brif fynedfa i'r ysgolion presennol sy'n ymwneud â'r cynnig.
Cafodd pob ysgol a oedd yn ymwneud â'r cynigion gopïau caled o'r rhybudd i'w dosbarthu i ddisgyblion, rhieni a gwarcheidwaid, ac aelodau staff (gall yr ysgolion ddosbarthu'r rhybudd trwy e-bost).

4.3. Ar ddiwrnod cyhoeddi'r cynigion, derbyniodd y rhai a ymgynghorwyd â nhw a restrir yn Atodiad 2 naill ai gopi caled o'r cynigion neu e-bost gyda dolen i'r wefan berthnasol.

4.4 Roedd yn rhaid i bob gwrthwynebiad a gyflwynwyd yn ystod y cyfnod rhybudd gael ei wneud yn ysgrifenedig neu drwy e-bost. Ar ddiwedd y cyfnod ymgynghori ar 15 Gorffennaf, 2015 roedd y Cyngor wedi derbyn 30 gwrthwynebiad unigol gan aelodau o'r Gymuned.

Proses

4.5 Wrth benderfynu ar gynigion mae'r Cod Trefniadaeth Ysgolion yn datgan bod yn rhaid i'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau:

- **ystyried** a oes unrhyw gynigion cysylltiedig eraill**;**
- **sicrhau** bod yr ymgynghoriad statudol wedi cael ei gynnal yn unol â'r Cod hwn;
  http://wales.gov.uk/topics/educationandskills/publications/guidance/school-organisation-code/?lang=en
- **sicrhau** bod y cynnig wedi cael ei gyhoeddi yn unol â'r Cod hwn a bod y rhybudd yn cynnwys yr holl wybodaeth ofynnol;
- **ystyried** y ddogfen ymgynghori a'r adroddiad ymgynghori;
- **ystyried** y gwrthwynebiadau a'r adroddiad gwrthwynebiad ac unrhyw ymatebion i'r rhybudd sy'n cefnogi'r cynigion;

4.6 Dan adran 54 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 lle mae cynigion wedi eu cymeradwyo neu eu gwrthod gan awdurdod lleol gall y cyrff canlynol, o fewn 28 diwrnod gyfeirio'r cynnig i'r Gweinidog yn Llywodraeth Cymru i'w ystyried.

- Awdurdod lleol arall yr effeithir arno gan y cynigion;
- Y corff crefyddol priodol ar gyfer unrhyw ysgol yr effeithir arni;
- Corff llywodraethu ysgol wirfoddol neu ysgol sefydledig sy'n ddarostyngedig i'r cynigion;
- Ymddiriedolaeth dal eiddo ar ran ysgol wirfoddol neu ysgol sefydledig sy'n ddarostyngedig i'r cynigion;
- Sefydliad addysg bellach yr effeithir arno gan y cynigion

4.7 Mae'r Cod Trefniadaeth Ysgolion yn datgan yn glir “lle mae cynigion awdurdod lleol wedi derbyn gwrthwynebiadau, ac angen cael eu penderfynu o dan adran 53 Deddf 2013, **ni** ddylai'r awdurdod lleol wneud y penderfyniad ar y cynigion hyn gyda meddwl caeedig. **Rhaid** ystyried gwrthwynebiadau yn gydwybodol ochr yn ochr â'r dadleuon o ran y cynigion ac yn wyneb y ffactorau a nodwyd yn adran 1.3 - 1.14 y Cod hwn."

4.8 Wrth ystyried y cais dylai'r Cabinet roi ystyriaeth i'r ffactorau a amlygwyd o fewn y cod sy'n cynnwys ansawdd a safonau mewn addysg, yr angen am leoedd ac effaith ar hygyrchedd ysgolion, adnoddau ar gyfer addysg a goblygiadau ariannol eraill fel y nodwyd yn y Cod Trefniadaeth Ysgolion. Mae Atodiad 1, yr Adroddiad Penderfynu yn darparu crynodeb i'r Cabinet o'r ffactorau i'w hystyried cyn penderfynu ar unrhyw gynnig.

4.9 Yn ychwanegol, yn unol â Deddf 2013 mae'n ofynnol i'r Cabinet roi ystyriaeth lawn i'r gwrthwynebiadau a dderbyniwyd gan y Gymuned i'r cynnig. Mae'r gwrthwynebiadau wedi cael eu crynhoi mewn Adroddiad Gwrthwynebiadau sy'n manylu ar y gwrthwynebiadau a dderbyniwyd ac ymateb yr awdurdod lleol i'r pryderon hyn. Mae hwn ynghlwm fel Atodiad 3.

Addasu Arfaethedig

4.10 Yng nghyfarfod y Cabinet ym mis Medi, cytunodd y Cabinet y gallem ymgynghori â'r Esgobaeth, 2 gorff llywodraethu Ysgol Llanfair DC ac Ysgol Pentrecelyn a Llywodraeth Cymru i edrych ar addasu'r cynnig o ran y dyddiad gweithredu; y ddwy ysgol i gau ar 31 Awst 2017 yn hytrach na 2016, a'r ysgol ardal newydd i agor o 1 Medi 2017 yn hytrach na 2016. Mae Esgobaeth Llanelwy a'r 2 gorff llywodraethu i gyd wedi dangos eu cefnogaeth i'r addasiad bwriedig ac mae'r wybodaeth hon wedi'i chyflwyno i Lywodraeth Cymru ar gyfer eu cymeradwyaeth.

4.11 Ar y 15fed o Hydref, derbyniwyd cadarnhad gan Lywodraeth Cymru eu bod yn cytuno i addasiad y cynnig. Gweler atodiad 8.

Argymhellion y Pwyllgor Archwilio

4.12 Adolygodd y Pwyllgor Archwilio Perfformiad benderfyniad y Cabinet i gyhoeddi rhybuddion statudol yn ei gyfarfod ar 9 Mehefin. Penderfynodd y Pwyllgor nad oedd digon o dystiolaeth i ofyn i'r Cabinet ystyried ei benderfyniad ar 2 Mehefin i gyhoeddi rhybudd statudol i gau Ysgol Llanfair DC ac Ysgol Pentrecelyn ac i agor ysgol ardal newydd,

"daeth y Pwyllgor i'r casgliad, ar ôl cael sicrwydd y byddai'r effaith ar ddisgyblion sy'n dewis gadael y naill ysgol neu'r llall yn cael ei fonitro'n agos ac effaith cau Ysgol Pentrecelyn ar y ddwy ysgol Categori 1 arall yn yr ardal yn hylaw, drwy fwyafrif nad oedd y mater yn teilyngu cael ei gyfeirio yn ôl i'r Cabinet i'w ailystyried. Fodd bynnag, gofynnodd y Pwyllgor i swyddogion edrych ar y posibilrwydd i'r Cyngor ddynodi ysgolion yn ysgolion "dwyieithog" yn hytrach na chael ei gyfyngu gan ganllawiau Llywodraeth Cymru ar gategoreiddio yn ôl darpariaeth cyfrwng Cymraeg.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1 Mae'r cynnig yn cefnogi'r flaenoriaeth o "Wella perfformiad mewn addysg ac ansawdd ein hadeiladau ysgol" ac mae wedi'i amlygu fel ffrwd waith fel a ganlyn: "Byddwn yn parhau i adolygu darpariaeth ysgolion ar draws y Sir i sicrhau ein bod yn darparu'r nifer cywir o leoedd ysgol, sydd o'r math cywir, yn y lleoliad cywir.

5.2 Mae'r Awdurdod Lleol yn ymrwymedig i fonitro safonau a deilliannau'r Ysgol Ardal Newydd a fydd yn cael ei adolygu'n gyson yn y Grŵp Monitro Safonau Ysgolion, Pwyllgor Archwilio ac yn y Grŵp Strategol y Gymraeg mewn Addysg.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Ni fydd y cynnig yn cael effaith ar wasanaethau eraill o fewn y sefydliad.

6.2 Y manteision posibl i'r ysgol ardal newydd tra cyfunir ar ddau safle yn ystod y cam cyntaf, gan gymryd i ystyriaeth y byddai colledion ariannol, enillion ac arbedion posibl yn £22,683.

6.3 Os caiff yr argymhelliad ei gymeradwyo, gallai costau cludiant gynyddu ar gyfer y cyfnod penodol hyd nes y bydd disgyblion presennol wedi gadael addysg gynradd, oherwydd y defnydd posibl o gludiant dewisol.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb (AEC) a gynhaliwyd ar y penderfyniad? Dylai'r templed AEC wedi'i lenwi gael ei atodi fel atodiad i'r adroddiad.

7.1 Bydd effaith y cynnig hwn yn niwtral gan y bydd ychydig iawn o newid yn ystod y cam cyntaf wrth i'r ysgol ardal newydd weithredu o safle'r 2 ysgol bresennol.

7.2 Mae'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb ynghlwm fel Atodiad 4.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda'r Pwyllgorau Archwilio ac eraill?

8.1 Mae ymgynghoriad llawn wedi ei gynnal gyda'r holl fudd-ddeiliaid a chyflwynwyd canfyddiadau'r cyfnod Ymgynghori Ffurfiol i'r Cabinet ar 2 Mehefin 2015. Mae crynodeb o'r gwrthwynebiadau a gyflwynwyd yn ystod y cyfnod rhybudd statudol yn yr adroddiad gwrthwynebiadau.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Bydd angen rhoi ystyriaeth yn y gyllideb ariannu cyfalaf i'r oedi cyn rhyddhau arbedion yn sgil cyfuno'r ysgolion ond ni fydd effaith andwyol ar fforddiadwyedd y prosiect. Bydd unrhyw gostau cludiant ychwanegol yn cael eu hystyried fel rhan o'r cyfrifiad cyffredinol o arbedion.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Mae posibilrwydd cryf y gallai'r cynnig arwain at gyhoeddusrwydd anffafriol ar gyfer y Cyngor a sylwadau cyhoeddus andwyol.

Er mwyn lleihau'r risg hon, bydd y Cyngor yn ceisio sicrhau cyfathrebu clir gyda'r holl fudd-ddeiliaid.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad:

Deddf Safonau a Sefydliadau Ysgolion (Cymru) 2013
Fframwaith Bolisi Moderneiddio Addysg (cymeradwywyd gan y Cabinet ym mis Ionawr 2009)